

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 79. Quid consuetudo, & an quandoque vim legis habeat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

in favorem alicujus, & non relicta ipsius arbitrio, uti n. 816. dicitur. 6. Si per potestatem legislativam specialiter ei tribuatur stabilitas, qualem in Societate JESU habent præcepta Superiorum, uti declaratur in Congreg. VII. Can. X. & Decreto LXVII. vide dicenda n. 876.

§. IV. Lex & præceptum hoc habent commune, 567. quòd inducant obligationem ad hoc ponendum vel omittendum, quòd pro objecto habent, sunt enim vinculum morale, quo subditus attinetur ad aliquid, ideoque sunt à Superiore ut tali, uti pluribus explicat *Suar. c. 8. & 14.* Convenitque etiam hoc legi permittenti, quæ saltem alios obligat, ne permissum impediatur aut ideo puniant, uti rectè *Suarez c. 15. n. 12.*

§. V. Regula & norma idem significant: per 568. hoc autem differt regula à lege & præcepto, quòd de se non inducat obligationem, nam consilium est regula agendorum, nec tamen obligat, hinc omnis lex & præceptum est regula, sed non omnis regula est lex aut præceptum; omnis tamen regula strictè dicta intendit positionem actûs, cujus est regula, uti etiam lex & præceptum.

§. VI. Permissio est facultas ponendi vel omit- 569. tendi aliquid: differt à lege, præcepto & regula, quòd non semper intendat vel approbet hoc, quòd permittitur, Deus enim physicè permittit peccatum, neque tamen intendit vel approbat: deinde etiam à lege & præcepto differt, quòd non obliget subjectum, cui fit permissio, sed tantum alios, ne impediatur, vel ne ideo puniant.

Q. 79. Quid sit consuetudo, & an quandoque 570. vim legis habeat. R.

§. I. Consuetudo facti, est repetitio actuum sine obligatione, uti consuetudo orandi ante mensam. Consuetudo juris, ab *Isidoro & Can. 5. dist. 1.* definitur,

nitur, *Ius quoddam moribus institutum, quod pro lege suscipitur, cum deficit lex: quia enim, uti ait S. Th. 1. 2. q. 97. a. 3. per exteriores actus multiplicatos interior voluntatis motus & rationis conceptus efficacissimè declaratur, hinc quando aliquid multoties fit, videtur ex deliberato rationis iudicio provenire, & sic consuetudo reipsa fit lex communitatis approbantis actus repetitos populi, & inde imponens obligationem ad actus ejusmodi postea ponendos. Et cap. 8. de consuetudine dicitur, quòd sit optima legum interpret.*

571

§. II. Ut consuetudo contra jus clarum sit justa, *Luca de benef. d. 30. n. 16. dicit debere esse saltem 40. annorum: si fit præter jus, sufficient decem, tum enim potius est observantia interpretativa juris antehac dubii, jam clari: & universim ut vim legis obtineat, debet esse continuata saltem per decem annos, & secundum Jus Canonicum, c. fin. de consuet. habere has tres condiciones, 1. Ut sit rationalis, id est, de re honesta & non perniciosa. 2. Ut ille, qui potestatem legislativam habet, consentiat in eam: tum autem censetur consentire, quando sciens, non tantum permittit, sed etiam approbat saltem tacite. 3. Ut fuerit inchoata aut saltem continuata cum voluntate inducendi obligationem, nam in facultativis seu liberis non præscribitur per consuetudinem, Luca d. 58. n. 7. Colligitur autem, quòd fuerit voluntas inducendi obligationem, si constanter & cum non levibus incommodis observetur; si omnes pii pessimè sentiant de non observante eam, uti fieret, si quis in diebus Rogationum non abstineret à carnibus; si Auctores communiter dicant, aut Superiores supponant obligare, ideoque puniant transgressores ita Gobat: Quid autem censendum sit in dubio, dicitur n. 592. & videri potest Illf. t. I. d. 2. à n. 65. & Leurr. p. 2. q. 707.*

§. III.

§. III. Consuetudo habet vim, non tantum interpretandi, sed etiam abrogandi legem, uti habetur 572
 §. penult. Instit. de jur. natur. & L., de quibus. 33. in fin., ff. de Legibus: etiam generalem, si consuetudo sit generalis, specialem verò, si consuetudo sit specialis, *Glos. in cit. §. penult. L. Venditor*, ff. communia prædiorum, probantque pluribus *Suar. c. 17. & seqq. Lessius de just. l. 2. c. 6. d. 14.*: quòd intelligi debet tantum de lege humana, non autem divina vel naturali, §. *sed naturalia*, Instit. de jure naturæ. Ratio est, quia lex naturæ est necessaria & in se indispensabilis; Deus autem, quia in suis legibus non ita communicat nobiscum, quod semel posuit, stabiliter vult; è contrà homines videntes communitatem contravenire suæ legi, censentur potius velle carere bono particulari per suam legem intento, quàm exponere tot transgressionibus, etiam contra Deum. Quòd si lex aliqua improbet etiam omnem consequentem consuetudinem, nulla valebit consuetudinis præscriptio, nisi circumstantiæ ita varientur, ut nihilominus censeatur Superior consentire, *Illf. n. 71.*, qui d. 3. n. 8. rectè notat, id, quod per consuetudinem est introductum, non venire in odiosis nomine privilegii, hinc non revocari revocatis privilegiis.

§. IV. Consuetudo non extenditur de loco ad locum, nec de persona ad personam, nec de casu ad casum, uti rectè *Luca d. 29. n. 23. & d. 30. n. 12.* Nec vim habet ex actibus ex metu vel vi frequentatis, aut etiam ex errore, quòd esset lex, uti rectè *Illf. d. 2. n. 67.*

Q. 80. *An declarationes Cardinalium, Regula Cancellaria, decisiones Rota habeant vim legis. R.* 574

§. I. *Salas & alii undecim apud Dianam p. 1. tr. 10. R. 29.* absolutè dicunt declarationes Cardinali-